

لپارا تو می تشخیصی در تب های نامشخص F.U.O.

*دکتر رضا شمس

با وجود پیشرفت های روزافزونی که در زمینه پزشکی و تکنولوژی بعمل آمده است هنوز هم علل گروهی از تبها به آسانی مشخص نمی شوند که اصطلاحاً "Fever Unknown" (F.U.O.) نامیده می شوند.

بطورکلی برای اینکه بیماری در این گروه قرار گیرد ۳ شرط لازم می باشد:

- ۱ - درجه حرارت بدن بیمار بیش از ۱۰۱ درجه فارنهایت ($\frac{38}{3}$ درجه سانتی گراد) باشد.
- ۲ - مدت تب بیش از ۳ هفته باشد.

۳ - بعد از تجسسات دقیق کلینیکی و پاراکلینیکی علت آن مشخص نشده باشد.

باید دانست که در بررسیهای که توسط گروههای مختلف بعمل آمده است شرایط فوق اندکی تغییر داده شده است. بطوریکه در ۱۰۵ بیمار که توسط پترسدرف (Peter-Petersdorf) و همکاران در سال ۱۹۶۱ مورد مطالعه قرار گرفته بودند چنانچه علت تب بعد از یک هفته بستری شدن بیمار مشخص نمی شد در این طبقه بندی قرار می گرفت (۱۴) درنتیجه تعدادی بیمار مبتلا به سل که تجسسات آزمایشگاهی از نظر باکتریولوژی و تکمیل معاینات بالینی احتیاج به مدت

در سال ۱۸۶۸ واندرلیخ (Wunderlich) پزشک آلمانی رساله ای در مورد ارزش اندازه گیری درجه حرارت بدن در بیماریهای مختلف نوشت (۱۹) که این مقاله بزویی به زبانهای مختلف ترجمه شد و اندازه گیری درجه حرارت بصورت یک استاندارد جهانی درآمد.

قبل از واندرلیخ نیز پزشکان میدانستند که گروهی از بیماریها با افزایش درجه حرارت مشخص می شود و کلمه تب بیماریها با اشکال مشخصی از بیماریها اطلاق (Fever) به شکل یا اشکال مشخصی از همراه با اطلاق می شود که افزایش غیر طبیعی درجه حرارت بدن همراه با تاکیکاری، بیقراری، و هذیان بخشی از تظاهرات آنها باشد.

بنزامین روش (Benjamin Rush) معتقد بود که فقط یک نوع تب وجود دارد (۱۴) ولی از اوایل قرن نوزدهم پزشکان قادر به تمیز دادن بعضی از انواع تب مانند تب تیفسوسی و تب تیفوئیدی از یکدیگر بودند و این زمان مقارن با اكتشافات پاستور (۱۸۹۵ - ۱۸۲۲) و سالهای طلائی باکتریولوژی بود. و بزویی در مورد بیمارانی که بعلت تب مراجعه می کردند بحث در مورد تعیین علت آن در می گرفت و باید در نظر گرفت که در آن زمان شایع ترین علت تب، بیماریهای عفونی بودند.

* گروه جراحی دانشکده پزشکی رازی - بیمارستان سینا

بطورکلی شایع ترین علل عفونی عبارتند از سل، آبسه های داخل شکم و اندوکاردیت باکتریال و از بیماری های نئوپلازی شایع میتوان لنفوم و کارسینو های مختلف بخصوص گوارشی را ذکر کرد. و بالاخره از بیماری های کلازن تب روماتیسمی ارتیتیت روماتوئید ولوپوس اریتماتوسیستمیک شیوع بیشتری دارد. جدول شماره (۲)

راههای تشخیص:

مهمنترین مسئله در تشخیص (F.U.O.) گرفتن شرح حال کامل و دقیق و همچنین انجام آزمایشات فیزیکی لازم و مکرر میباشد.

پاراکلینیک در این مورد کمک های موثری مینماید و بیماری که بعلث تب جهت تشخیص در بیمارستان بستری میشود، آزمایشات زیر در مورد وی بایستی انجام پذیرد.

۱ - (C.B.C) متعدد و همچنین سدیماناتاسیون گلبولی Wandenburg ۲ - آزمایش های کبدی نظیر وان دن برگ اندازه کنی ترانس امینازها، فسفاتاز قلیائی، الکتروفورز پروتئین های خون، و بالاخره

۳ - کشت های متعدد خون، ادرار، مدفع، خلط و

سایر ترشحات از نظر باکتری و قارچ در محیط هوایی و سی هوایی و محیط های اختصاصی از نظر عفونتهای اختصاصی و غیر اختصاصی

۴ - تست های سرولوزیک نظری تست لاتکس،

کلوتیناسیون و در صورت لزوم رایت وویدال و V.D.R.L.

۵ - تست های پوستی با P.P.D، هستیوپلاسمین، کوکسی یوئیدین پلاستو مایسین.

۶ - در صورت وجود اسیت یا مایع در جنب بایستی اسپیراسیون انجام گرفته و از نظر امتحانات سیتولوزی باکتریولوزی و بیوشیمی آزمایش شوند. از نظر بی بردن به تشخیص علت تب و مشخص نمودن عفونت و نئوپلازی

۷ - امتحانات رادیولوزیک نظری رادیوگرافی قفسه صدری، رادیوگرافی ساده شکم، رادیوگرافی مری و معده و اثنی عشر با ماده حاجب کوله سیستوگرافی و کولانژیوگرافی وریدی، اوروگرافی وریدی و در صورت لزوم رادیوگرافی رده باریک، کولون و سیگموئید با ماده حاجب و بالاخره انژیو گرافی شرائین مختلف.

طولانی تری داشتند در این گروه قرار گرفته بودند و یا در تحقیقات کلر (Keller) و ویلیام (William) که سال ۱۹۶۵ در ۴۶ بیمار انجام گرفت درجه حرارت بدن را بالاتر از ۳۸ درجه سانتی گراد معیار قرار دادند (۱۲) در حالیکه تعدادی دیگر از بیماران با حالات اضطرابی و هیجانی (Anxiety Tension States) ممکنست بدون وجود هیچ یافته اورگانیک درجه حرارت به ۱۰۱ تا ۱۰۵ درجه فارنهایت (۳۷/۷ تا ۳۸/۳ درجه سانتی گراد) نیز برسد و عده ای از افراد مبتلا به افزایش درجه حرارت عادتی (Habitual Hyperthermia) در این گروه قرار گیرند (۱۵) و بالاخره اگر مدت را کمتر از ۳ هفته در نظر بگیریم تعدادی از بیماری های (Self Limit) در این گروه قرار میگیرند.

علل شایع (F.U.O.) داعماً در حال تغییر میباشد و احتمالاً علت این تغییر، بهتر شدن راههای تشخیصی و ریشه کن، و درمان گروهی از بیماریها میباشد. در سال ۱۹۳۶ در ۴۵ بیمار که توسط هاما نیان (Hamman) مورد بررسی قرار گرفت (۸) در ۵۹٪ بیماری عفونی و در ۲۲٪ ضایعات نئوپلازوی تشخیص داده شد و در ۱۹٪ دیگر به تشخیص قطعی نرسیدند.

در سال ۱۹۳۹ کیفر (Keefer) ۷۵ بیمار را مورد بررسی قرار داد (۱۱) که عفونت ۶۵٪ بیماری های نئوپلازی ۲۰٪ بیماری های کلازن ۱۱٪ علت را تشکیل میدادند و در ۴٪ بیماری های دیگر وجود داشت.

در سال ۱۹۵۳ بوتیجر (Bottiger) در ۳۴ بیمار که مورد مطالعه قرار داد (۳) ۴۶٪ بیماری عفونی، ۳۰٪ بیماری های نئوپلازی، ۱۲٪ بیماری های کلازن و ۱۲٪ بیماری های متفرقه گزارش نمود. و بالاخره در ۱۵۰ مورد که توسط پترسدرف و همکاران در سال ۱۹۶۱ بررسی شده بودند (۱۴) بیماری های عفونی ۳۶٪ بیماری های نئوپلازی ۱۹٪ بیماری های کلازن ۱۵٪ بیماری های دیگر ۲۳٪ و در ۷٪ نیز تشخیص قطعی داده نشده است. (جدول شماره یک) هرچه مطالعات جدیدتر را در نظر بگیریم از شیوع بیماری های عفونی کاسته و بیماری های نئوپلازوی و کلازن افزایش می یابد و بنظر میرسد که علت آن بهتر شدن بهداشت وجود آنتی بیوتیک ها و سایر مواد آنتی میکروبیال باشد.

(تabelوی شماره ۱)

محققین	هاماں ووین رایت (۱۸)	کیفر (۱۱)	بوتیجر (۳)	زراسی (۶)	پترسدرف (۱۴)	کلرو ویلیام (۱۲)	هواردو هان (۱۰)	روتمن و شوارتز (۱۶)
سال	۱۹۳۶	۱۹۳۹	۱۹۵۳	۱۹۵۹	۱۹۶۱	۱۹۶۵	۱۹۷۶	۱۹۷۷
تعداد بیماران درصد:	۵۴	۷۵	۳۴	۷۰	۱۰۰	۴۶	۱۰۰	۲۴
اعفونت	۵۵	۶۵	۴۶	۲۴	۳۶	۳۰	۳۷	۵۴
سل	۱۷	۱۱	۱۷	۷	۱۱	۱۱	۳	۴
چرکی	۲۰	۴۹	۲۰	۱۳	۲۲	۱۵	۳۴	۱۶
موارد دیگر	۲۲	۵	۹	۴	۳	۴	—	۲۶
بیماریهای نشوپلازی	۲۲	۲۰	۳۰	۳۰	۱۹	۴۱	۳۱	۲۹
کارسینوم	۱۵	۱۳	۲۴	۱۶	۱۱	۲۱/۵	۱۱	۲۱
لنفوم	۷	۷	۶	۱۴	۸	۱۹/۵	۲۰	۸
بیماریهای کلازن	—	۱۱	۱۱	۸	۱۵	۲	۱۹	—
بیماریهای دیگر	—	۴	۱۲	۲۴	۲۳	۹	۸	۶
بدون تشخیص	۱۹	—	—	۱۳	۷	۱۸	۵	۱۳

(جدول شماره ۲)

تشخیص اولیه در ۱۹۴ بیمار که با تب بعلت نامشخص مراجعه کرده‌اند.

محققین	پترسدرف و بیسون (۱۴)	هوارد و هاردن (۹)	شوئن ووان اومن (۱۸)
سال	۱۹۵۲ - ۱۹۵۷	۱۹۵۹ - ۱۹۶۰	van ommen
تعداد کل بیماران	۱۰۰	۶۰	Howard, Hardin
درصد	۳۴	۳۴	Sheon
تعداد کل بیماران	۱۰۰	۶۰	Petersdorf, Beeson
درصد	۳۴	۳۴	van ommen
بیماریهای نشوپلازی	۱۹	۱۷	۳۰
بیماریهای عفونی	۳۶	۲۲	۳۰
بیماریهای کلازن و عروقی	۱۶	۱۳	۲۱
بیماریهای دیگر	۲۲	۱۰	۱۲
بدون تشخیص	۷	۳۸	۹

و خیمی ایجاد نماید.

طریقه سوم بعنوان آخرين راه تشخيصي در نظر گرفته ميشود.

در مطالعاتيکه در مراکز مختلف بعمل آمده است (نظير مطالعات ژراسی (۶) در ۱۹۵۹، کلروویلیام (۱۲) در ۱۹۶۵، شوئن (۱۸) در ۱۹۶۳ و دیگران) ۸۲ تا ۲۵ درصد در لپاراتومی به تشخيص رسیده‌اند (۲ و ۴) ولی باید دانست که انجام لپاراتومی در تمام بیماران نتیجه مطلوب نمیدهدند و باید مرگ و میر و مدت بستری شدن بیمار را در اثر عمل جراحی نیز درنظر گرفت.

بحث و نتیجه:

ما معتقديم اگر شرح حال دقیق بیمار و همچنین معایينات مکرر در بیمار مبتلا به تب نامشخص در تعیین علت بیماری کمکی نکرد، اگر در تمام تست‌های آزمایشگاهی یافته مشبّت وجود نداشته باشد، اگر مطالعات نسجی نیز به نتیجه‌ای در جهت تشخيص علت نرسد و بالاخره اگر بیمار مشکوک به بیماری مزمن همراه با کاهش وزن، انفی و افزایش سرعت سدیمانتسیون گلبولی می‌باشد. باید انجام لپاراتومی تشخيصی را در مدنظر داشت. این عقیده بدین علت است که حفره شکم و خلف صفاق نواحی می‌باشند که در معایينات بالینی ممکنست نتوان در آن یافته مشبّت بدست آورد. و این اختلافی است که میان حرفه شکم و سایر سیستم‌ها نظیر سیستم اعصاب مرکزی یا دستگاه تنفسی وجود دارد.

بطورکلی در تمام بیماران F.U.O. باید امتحانات کامل رادیولوژیک دستگاه گوارش انجام شود و هنگامیکه بیماریهای مجرای صفوایی یا سگ‌کیسه صفوای رادیوگرافی مشاهده شد لپاراتومی تشخيصی انجام و کوله سیستکتومی انجام گیرد و بعلاوه بقیه اورگانهای شکم و خلف صفاق مورد مشاهده قرار گیرند.

بیمار قبل از تشخيص نباید تحت رادیوتراپی یا شیمیoterapی قرار گیرد. زیرا این نوع درمان تصویر کلینیکی را پیچیده‌تر می‌کند باید درنظر داشت که رادیوتراپی تب بیمار را قطع می‌کند ولی ممکنست بیمار مبتلا به لنفوپلاستوم باشد و با قطع شدن تب وی بیماری اصلی فراموش گردد. باید دانست با وجود آنکه ممکنست عفونت یا ضایعه

۸- آزمایشات با مواد رادیواکتیو نظیر اسکن کبد و طحال و همچنین مطالعات اولتراسوند در صورت لزوم.

۹- ل nefanzioگرافی (۴ و ۷): یکی از روش‌های تشخيصی نسبتاً جدیدی است که بوسیله آن میتوان عقده‌های لنفاوی بزرگ شده را کشف کرد. و اغلب اوقات بوسیله این روش تشخيص افتراقی بین عفونت‌ها و کارسینوماهای متاستاتیک میتوان گذاشت در Inferior vena cava gram زنجیره لنفاتیک مجاور اورت و عقده‌های لنفاوی خلف صفاق بهتر بررسی می‌شوند.

۱۰- اسکن تمام بدن با گالیوم (۶۷) میتواند در تشخیص لنفوم، لنف ادنیت سلی و آبسه‌های داخل شکم کمک نماید. ولی ارزش تشخيصی آن هنوز چندان مشخص نشده است (۱۰ و ۱۳).

۱۱- (Carsino embryonic Antigen (C.E.A.))

(۱۷) این تست اخیرا در تشخیص F.U.O. بکار گرفته می‌شود. و تیترهای بالای آن ممکنست با ضایعات بدخیم منتشر مطابقت داشته باشد. نتیجه مشبت این تست در بعضی از بیماریهای عفونی و همچنین گروهی از بیماریهای خوش خیم ریوی دیده می‌شود.

۱۲- بیوپسی از پوست، عضلات، عقده‌های لنفاوی، مغز، استخوان و همچنین بیوپسی از راه پوستی کبد و کلیه، در صورت لزوم باید انجام گردد.

۱۳- لپاراتومی تشخيصی که بحث این مقاله می‌باشد: بطورکلی در مورد بیمارانیکه با تب نامشخص مراجعه می‌کنند و بعد از انجام آزمایشات و گرفتن تاریخچه دقیق و معایینات بالینی کامل تشخیص قطعی در مورد آنها داده نشده است سه روش در نظر گرفته می‌شود:

۱- پیگیری کردن بیمار: بیمار مرتباً تحت نظر و بررسی دقیق قرار خواهد داشت.

۲- درمان کورکورانه: بدون مشخص شدن علت بیمار را تحت درمان مواد مختلف نظیر آنتی بیوتیکها قرار میدهند.

۳- بیمار را تحت لپاراتومی تشخيصی قرار میدهند. در طریقه اول ممکنست زمان بگذرد و دیگر برای بیمار نتوان کاری انجام داد.

در طریقه دوم ممکن است در اثر این نوع درمان علائم بیمار از بین برود، در حالیکه بیماری باقی بماند و عوارض

آمده است و در ضمن در این مدت وقت کافی برای انجام کشت‌های مختلف مخصوصاً از نظر باسیل کن وجود دارد.

۲- کاهش وزن پیشرونده که بیشتر بدخیمی را مطرح می‌سازد.

۳- از تست‌های آزمایشگاهی انمی شدید - افزایش سدیمانتسیون گلبولی و الکالین فسفاتاز ارزش بیشتری دارند در مطالعات کلر در هشت بیمار که الکالین فسفاتاز بالا داشتند ۵ مورد بدخیمی با متاستاز کبد و دو مورد عفونت با گرفتاری کبد وجود داشته است.

۴- اختلال در تست‌های کبدی نظیر واندبرگ ترانس‌امینازها، الکتروفورز و غیره.

۵- وجود اسیت

۶- وجود توده‌های داخل شکمی

۷- اسپلنومگالی

۸- یافته‌های غیرطبیعی در اسکن کبد و اسکن تمام بدن.

۹- هپاتومگالی

۱۰- وجود سمیومهای پایدار شکمی (نظیر درد، اسهال، استفراغ و ملنا).

۱۱- یافته‌های غیرطبیعی رادیولوزیک در اروگرافی ترشحی، رادیوگرافی معده و اثنی عشر، ترانزیت روده باریک، رادیوگرافی کولون و سیگموئید، کوله سیستوگرافی خوراکی یا کولانزیوگرافی داخل وریدی.

۱۲- وجود مایع در پرده جنب: کلر در ۳ مورد که ترشح جنبی وجود داشته است و در اسپیراسیون از نظر باکتریولوزی یافته‌ای وجود نداشت. سل منتشر در لایپر اتومی کشف کرد. (۱۲)

تکنیک عمل: بدین ترتیب است که در خط وسط و عمودی شکم باز می‌شود و تمام احتشاء به ترتیب مورد مطالعه قرار می‌گیرد. Lesser Sac. و پانکراس و اثنی عشر همه مورد بررسی دقیق قرار می‌گیرند. در هنگام لایپر اتومی می‌توان کلانزیوگرافی و همچنین بیوپسی، کشت و اسپیراسیون بعمل آورد که جهت کشت‌های اختصاصی، هوایی و بی‌هوایی و همچنین از نظر باسیل کن و کشت از نظر قارچ فرستاده شود.

بدخیم کلیه وجود داشته باشد و در اروگرافی ترشحی مشاهده نشود، انجام اروگرافی از کارهای اولیه می‌باشد که در بیماران F.U.O. باید انجام گردد.

در ۲۵۵ بیمار که توسط کارک (Kark) و همکاران بیوپسی کلیه با سوزن (Niddle Biopsy) انجام شده است پنج مورد عفونت باکتریال کلیه کشف شد در حالیکه در آزمایش و کشت ادرار هیچ یافته مثبتی وجود نداشته است (۶). این پنج بیمار بعلت تپ مراجعه کرده بودند و این مطلب سوالی بوجود آورده است که در لایپر اتومی تشخیصی آیا باید بیوپسی کلیه بطور روتین انجام گردد یا خیر؟

در بیماریکه ما داشتمایم و شرح آن در زیر می‌اید بعد از لایپر اتومی و بیوپسی تشخیص لنفوم داده شده است.

خانم ر - ن ۶۷ ساله بعلت تپ (۳۸/۸ - ۳۷/۹) درجه سانتیگراد) بمدت ۷ هفته در بیمارستان بستری گردید تپ بیشتر در شب‌ها می‌باشد. قبل از بیمارستان دیگری بستری بوده است و آنتی‌بیوتیک بعقدر زیاد دریافت کرده است در این مدت ۵ کیلوگرم از وزن بیمار کاسته شده است. در معاینه بالینی ادنوپاتی ندارد طحال و کبد بزرگ نمی‌باشد در لمس شکم بغير از حساسیت مختصری در اطراف ناف نکته مشتبه دیگری ندارد. در آزمایشات گلبول سفید ۶۷۰۰ با پلی‌نوکلئر ۶۸٪ سدیمانتسیون در ساعت اول ۹۴، هموگلبین ۱۱ گرم، سایر آزمایشات تست‌های کبدی و آزمایش ادرار طبیعی می‌باشد، در رادیوگرافی ریتین - جمجمه - سینوسها معده و اثنی عشر - ترانزیت روده باریک - کولون و سیگموئید اروگرافی ترشحی - کلانزیوگرافی از راه وریدی واکسن کبد نکته مشتبه وجود نداشته است. در لایپر اتومی تشخیصی احشاء طبیعی، طحال بزرگ نبود. کبد طبیعی ولی بیوپسی از کبد بعمل آمد. تنها در ناحیه چپ آئورت در مقابل دومین مهره ستون فقرات کمری توده‌ای در پشت صفاق باندازه ۵×۴ سانتیمتر لمس شد که قسمتی از آن برداشته شد که جهت بررسی فرستاده شد که نتیجه آسیب ناشی لنفوم گزارش شده است.

بطورکلی در گروه‌های زیر احتمال بدست آوردن یافته

مشتبه در لایپر اتومی تشخیصی بیشتر است:

۱- تپ بیش از دو ماه: در بیمارانیکه بعد از دو ماه تپ لایپر اتومی تشخیصی شده‌اند یافته مثبت بیشتر بدست

آمار مراکز مختلف دنیا که راجع به تب نامشخص میباشد مطالعه گردید و در جدولهای مخصوص مورد بحث و مقایسه قرار گرفت و تغییر علل شایع تب نامشخص در سالهای اخیر توضیح داده شد و راههایی که بدست یافتن علل تبها نامشخص کمک مینماید بیان شد و از مفیدترین راه تشخیصی که همان لپاراتومی تشخیصی باشد بتفصیل صحبت گردید و نتایج مشتبه لپاراتومی تشخیصی در مراکز مختلف مورد مطالعه قرار گرفت. اندیکاسیونهای لپاراتومی در تب نامشخص که از اهمیت خاصی برخوردار است مفصلًا مورد بررسی قرار گرفت.

تکنیک لپاراتومی تشخیصی و شرح حال بیماری که ما داشتیم بیان شد.

در مورد برداشتن طحال عقاید مختلف وجود دارد عده‌ای معتقدند که باید در تمام موارد طحال را برداشت ولی نویسندهای مختلف معتقدند که طحال را نباید برداشت مگر آنکه بزرگ باشد یا اینکه بوسیله Frozen Section تشخیص لنفوم داده شود و بیمار بعد از آن تحت رادیوگرافی قرار گیرد.

خلاصه

تب نامشخص FUO تعریف و علل شایع تبها نامشخص بیان گردید و افتراق تب نامشخص با درجه حرارت بالای عادتی شرح داده شد.

References

1. Baker. R.R., Tumulty, P.A. and Shelley, W.M. Exploratory laparotomy in fever of undetermined etiology. Johns Hopkins Med. J., 1969, 125: 159.
2. Ben-Shoshan M, Gius JA, Smith Im: Exploratory laparotomy for fever of unknown origin. Surg. Gynecol obstet, 1971, 132: 994.
3. Bottiger, L.E.: Fever of Unknown origin with some remarks on normal temperature in man, Acta Med Scand, 1953, 147: 133.
4. Cross AS., Tramont E.C: Fever of Unknown origin, Milit. Med. 1976, 11: 761.
5. Edgington, T.S., Astaria, R.W., and Plow, E.F.: Association of an isometric species of carsinoembryonic Antigen with neoplasia of the gasterointestinal Tract. N, Engl J Med., 1975, 293: 103.
6. Geraci. J.E., Weed. L. A., and Nichols, O.R. Fever of obscure origin. Value of abdominal exploration in diagnosis: Report of seventy cases, Jama. 1959, 169: 1306
7. Goldstein, E., and Hoeprich, P.D: Lymphangiography in the diagnosis of fever of unknown origin. Calif. Med., 1973, 119: 59.
8. Hamman, L. and Wainwright, C.W.: Diagnosis of ubscure fever. Bull. Johns Hopkins hosp. 1936. 58: 109 and 307.
9. Howard P.H. and Hardin, W.J.: The role of surgery in fever of unknown origin. Surg. Glin: North. Am., 1972, 52: 397.
10. Howard, JR., Hahn, H.H., Palmer, R.L., and Hardin, W.J.,: Diagnostic evaluation of

- Patients with fever of unknown origin. south. Med. J. 1976, 7: 933.
11. Keefer,C.S., and Leard, S.E.: Prolonged and perplexing fevers, Boston. Little, Brown & Co. 1955.
 12. Keller, J.W., and Williams, R.D.: Laparatomy for unexplained fever. Arch. Surg., 1965 90, 494.
 13. Littenberg. R.L. Taketa. RM, Alazraki Np, et al: Gallium-67 for localization of septic lesions. Ann. Intern. Med. 1973, 79: 403.
 14. Petersdorf, RG, Beeson PE: Fever of unexplained origin: report on 100 cases. Medicine, 1961. 40: 1.
 15. Reimann, H.A., Habitual hyperthermia, J. Amer. Med. Assn. 1932, 99: 1860.
 16. Rothmann D.L. Schwartz, S.I., and Adams. J.T.,: Diagnostic laparatomy for fever or abdominal pain of unknown origin. Am. J. Sorg. 1977, 133: 273.
 17. Rubinowitz, M.J. Fever of unknown origin-update: Rocky. MT. Med. J. 1976, 1: 39
 18. Sheon. R.P., and Van Ommen, R.A.: Fever of obscure origin-Diagnosis and Treatment based on series of sixty cases. Amer. J. Med. 1963, 34: 486.
 19. Wunderlich, C.A.: On the temperature in diseases. London, New Sydenham Spciety 1871.